

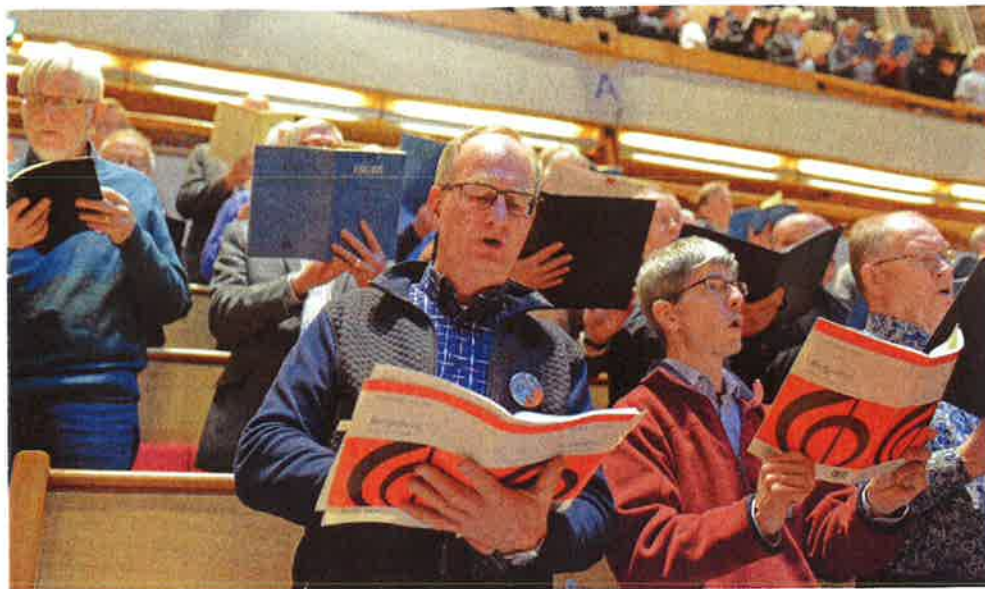
Verdi's Requiem als Groot Meezingconcert

Samen zingen *verbreedert*

Op 4 februari organiseert het Groot Omroepkoor met medewerking van het Radio Filharmonisch Orkest zijn derde *Groot Meezingconcert* in TivoliVredenburg, met ditmaal de uitdaging van het *Requiem* van Giuseppe Verdi. Dirigent Martin Wright: 'Het is belangrijk dat Nederlanders inzien wat voor schat ze met dit koor in huis hebben.'

TEKST: MARJOLIJN DE COCQ, FOTO'S: YVONNE BENSCHOP, BOB VAN DEURSEN

‘Dit is zo’n enorm monumentaal stuk! Verdi schrijft voor koor alsof het opera is, wat betreft noten en ritme maar ook met de klankkleuren en verbeeldingskracht.’ Martin Wright, Amerikaan, veel jeugdiger dan zijn 62 jaar, komt superlatieven tekort in het Muziekcentrum van de Omroep in Hilversum. Hij is weer even terug bij ‘zijn’ Groot Omroepkoor, waarvan hij tot zes jaar geleden dirigent was voor hij de overstap maakte naar de Staatsoper van Berlijn.

Voor het derde jaar dirigeert hij het Groot Omroepkoor en het Radio Filharmonisch Orkest bij het *Groot Meezingconcert* in TivoliVredenburg waaraan in totaal 1200 koorzangers deelnemen – meer dan het dubbele van de 500 plaatsen voor toehoorders. Met na Brahms en Fauré nu de *Messa da Requiem* van Giuseppe Verdi op het programma. Een behoorlijke uitdaging, hij raadt deelnemers aan zoveel mogelijk opnamen te beluisteren om zich het gevoel van het hele stuk en hun rol daarin eigen te maken. Daarnaast zijn de workshops die de koorleden straks geven ‘van onschatbare waarde’.

Hij kiest bij de uitvoering in februari voor een persoonlijke aanpak, zegt Wright. ‘Want Verdi schreef het *Requiem* niet als religieus stuk. Het heeft zulke sterke emoties, die gaan de begrenzingen van een kerkdienst ver te buiten. Hij reikt echt naar je ziel, met alle droefheid, de angst voor de *Dies Irae*, de dag van toorn, met storm, donder en bliksem. En dan het *Lacrimosa*, het *Agnus Dei*: zo nederig, nergens formeel. Het is zó beeldend en kleurrijk.’ Wright heeft Verdi’s *Requiem* drie keer eerder ingestudeerd met het Groot Omroepkoor, hij voerde het op met zijn eigen koor in San Diego, het stuk ligt hem na aan het hart. Maar dat het nu gekozen is voor het *Groot Meezingconcert* is ook praktisch van aard: het moet wel muziek zijn die in de seizoenplanning van het koor is opgenomen – er is geen gelegenheid iets anders in te studeren, want het hele *Meezingconcert* is gebaseerd op vrijwilligheid – van koor, orkest tot concertzaal.

Denktank

Een paar jaar geleden, vertelt mezzosopraan Nicoline Bovens (56), besloten leden van het Groot Omroepkoor in een denktank bijeen te komen. ‘We wilden kijken hoe we de positie van het koor in de buitenwereld konden versterken. We vonden dat we teveel op ons

zelf waren gericht.’ Onder leiding van hoogleraar Arjo Klamer werden gesprekken gevoerd en op basis daarvan een aantal *pilots* gedaan die hebben geleid tot het *Groot Meezingconcert*. ‘Zo kunnen we de verbinding aangaan met de amateurzang – in Nederland immers groter dan voetbal. Die verbinding is voor ons heel belangrijk. Zingen verbreedert.’

Wright had aanvankelijk zijn bedenkingen. ‘Toen we Brahms gingen doen, zei ik: nou, misschien dat die amateurs een of twee delen mee kunnen doen, dat zou al mooi zijn. Nee, riepen toen de leden van het koor, natuurlijk niet, daarmee breek je hun hart, ze moeten alles meedoen! En het

was een verbluffende ervaring.’ Bovens: ‘Het was zo ontroerend, zo positief. Tijdens de eerste keer dat iedereen tegelijk begon te zingen, in die hele zaal die zich vulde met geluid, keken de leden van het orkest in verwondering om zich heen en begonnen te stralen.’ Wright: ‘Sterker nog, na afloop zeiden ze: de volgende keer willen we niet spelen, maar zelf meezingen. Dat hebben er een paar het jaar daarop ook gedaan!’

De koorleden geven voorafgaand aan het concert workshops, op de dag zelf is er een repetitie van vier uur lang met Wright en alle amateurzangers, voor het koor en orkest erbij komen. ‘Dan weet ik welke ondersteuning ze het meest nodig hebben. Het Groot Omroepkoor heeft het stuk dan al gedaan, het Radio Filharmonisch Orkest is ongelooflijk flexibel. Dus tijdens het concert zelf hoeft

‘Het was een verbluffende ervaring. De crux is dat we sámen muziek maken’

ik me daar niet bezig mee te houden. De crux is dat we, van professioneel tot semi-professioneel en amateur, sámen muziek maken.'

Rolls-Royce onder koren

Elke keer als hij terugkomt in Hilversum, voelt hij: zijn speciale band met het koor is er nog steeds. 'We zijn als twee handen op één buik. Wat het Groot Omroepkoor zo speciaal maakt is dat het, als enige symfonische koor van Nederland, al het repertoire kan zingen, van romantisch tot Hindemith en Stockhausen. Het klinkt als de Rolls-Royce onder de koren. Zo stevig en rijk, zo krachtig en expressief. Ik heb zelf achttien jaar professioneel gezongen, ik weet wat het is, wat de mentale en fysieke uitdagingen zijn. Maar de eerste keer dat ik voor dit koor stond, was ik totaal overrompeld.'

Bovens is al sinds 1990 aan het koor verbonden; ze had een vacature in de krant zien staan toen ze studeerde aan het Conservatorium in Den Haag. Ze had nog niet veel ervaring met koorzang maar is 'blijven plakken'. Zij herkent zich in de beschrijving van Wright. 'Samen vormen we één grote menselijke stem. We zijn meer dan de som der delen.' Zij heeft ook alleen maar warme woorden voor de voormalige chef-dirigent. 'Hij is duidelijk, streng doch rechtvaardig. En een enorme persoonlijkheid. Je kunt niet om hem heen.' Wright lacht om de lof. Daar waar het gesprek in het Nederlands vervalt, begrijpt hij de strekking prima. Hij heeft veertien jaar parttime hier gewoond en zes jaar vast. Zijn band met Nederland is gebleven. Maar het Nederlands, dat hij toch behoorlijk onder de knie had, is toen hij Duits moest leren spreken ernstig aangetast. Zijn beheersing is nu nog slechts passief.

Aanzuigende werking

De doelstelling van het *Meezingconcert*, benadrukt Bovens, is niet reclame maken. 'Maar wel zoveel mogelijk mensen aan koorzang te verbinden. Het heeft een aanzuigende werking.' Een paar jaar geleden werd het Muziekcentrum van de Omroep, waar zowel het

Omroepkoor als het Radio Filharmonisch onder vallen, stevig getroffen door bezuinigingen. Al kon nog grotere kaalslag te elfder ure worden afgeweerd. Wright: 'Het is belangrijk dat Nederlanders inzien wat voor schat ze met dit koor in huis hebben. Je kunt natuurlijk altijd een kaartje kopen en gaan luisteren in het Concertgebouw, maar zo'n *Meezingconcert* van binnenuit meemaken is iets heel anders. Om te ervaren hoe geweldig het is met deze topmusici samen te werken. Dat geeft de mensen ook het gevoel dat het koor van hén is. Dan willen ze vaker komen, zélf muziek maken. Het is zo inspirerend. Wij openen onze deuren om te delen wat wij hier hebben, en zij openen hun geest voor wat we te bieden hebben. Daarmee laat je het belang zien van dit soort koren. Je kunt natuurlijk altijd zangers inhuren voor losse projecten. Maar juist doordat deze groep mensen vast samenwerkt, krijg je die magische kwaliteit, dat luxueuze geluid.' Op 19 september 2017 kregen het Groot Omroepkoor en het Radio Filharmonisch Orkest uit handen van dirigent Bernard Haitink dan ook de prestigieuze Concertgebouw Prijs uitgereikt. Wright: 'Dat is een enorme erkenning voor het belang van dit koor en orkest in de Nederlandse samenleving.' Bovens: 'Muziek maken, zingen, het is zo ontzettend belangrijk in een gezonde samenleving. Er is nooit oorlog van gekomen, alleen maar goede dingen. En die heb je in deze tijd hard nodig.' **L**

4 februari 2018, Groot Meezingconcert - *Messa da Requiem* van Verdi. Radio Filharmonisch Orkest, Groot Omroepkoor o.l.v. Martin Wright, TivoliVredenburg, Utrecht. Meer informatie: www.grootomroepkoor.nl en www.tivolivredenburg.nl